

The Australian Esperantist

Litterumi

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)
Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Advertisements: 25 cents per line.

REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T., G.P.O., Melbourne 3001, Australia.

Prezidanto: Prof. R. G. Robertson, 7 Euroka Street, Northbridge, NSW, 2063

Sekretario: S-ro S. Wickendon, 498 Pembroke Road, Leumeah, NSW., 2560

Kasisto: S-ro L. Scott, 34 Ocean Road, Manly, NSW., 2095.

A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, 8 Loue Pine Parade, Matraville, NSW, 2036

N-ro 149 (229)

MELBOURNE

Septembro, 1976

MIA ESPERANTISTIĜO

de

TREVOR STEELE

"... la substantivoj ĉiuj finiĝas per
'-oŭ', ekzemple, 'doŭmoŭ', 'podoŭ',
'muroŭ', 'fenestroŭ', 'sejĝoŭ' ..."
Parolis s-ino X, bonkora sed iomete kon-
fuzkapa kolegino ĉe mia lernejo.

"... kaj ĉiuj adjektivoj finiĝas per
'-a', ekzemple, 'boŭna', 'va'ma', 'juna',
'nigra', 'doŭlĉa' ..."

La geknaboj de la optimisme nomita
Esperanto-klubo gatis kaj ne povis sekvi
la litanion. Mi flankenrigardis al mia
juna franca kolego, kiu kune kun mi
estis akceptinta la inviton de s-ino X
aŭskulti la lecionon.

"... kaj la adverboj kutime finiĝas
per 'eĵ', ekzemple, 'boŭneĵ', 'rapideĵ',
'ofteĵ', 'utileĵ' ..."

La franco malestime flustris, ke Esper-
anto estas mizera imitaĵo de la franca,
kaj li ekelpensis ĝentilan ekskuzon por
malakcepti la sekvantan inviton de s-ino
X.

"... kaj se vi volas esprimi la malon
de io, nur antaŭmetu 'mal-', ekzemple,
'malboŭna', 'malligi', 'malpejza' ..."

Ankaŭ la geknaboj neniam ĉeestis
duan fojon, sed dank' al la populareco
de la simpatia instruistino, ĉiusemajne
aperis pluraj novaj interesatoj, kiuj
siavire ne revenos ... El la ruinoj de
tiu flaska Esperanto-klubo leviĝis fine
nur unu Esperantisto: mi.

Estis la jaro 1970 kaj mi troviĝis en
Anglio post kelkajara restado en Ger-

manio. Retrospektive mi nun konscias,
ke, kvankam mi eĉ ne aŭdis la vorton
'Esperanto' dum tiuj jaroj, mia vojo
al la lingvo internacia perpariĝis. Krome
mi nun komprenas, kial multaj aliaj
personoj, kiujn mi emas rigardi evidentaj
kandidatoj por esperantistiĝo, ne faris
la decidan paŝon. Plej grave estis, ke en
1970 mi ne studis oficiale, la unuan fojon
dum multaj jaroj (kiom da homoj ja
lernus Esperanton, se "nur" ili ne devus
studi aliajn temojn!). Plia faktoro ĉe
mi estis, ke la Londona ĉirkaŭaĵo ne
kontentigis mian emon okupiĝi pri frem-
daj lingvoj: se mi estus renkontinta
Esperanton en Germanio, eble mi estus
konsiderinta ĝin senprestiĝa rivalo de la
germana. Do en 1970 mi havis kaj tem-
pon kaj emon esplori novan lingvon.

Aliflanke mi ekdubis pri la valoro de
mia propra profesio, lingvoinstruado. En
1970 estis mia sendanka tasko provi in-
strui la germanan al geknaboj en orienta
kvartalo de Londono. Mi dubas, ĉu iu
observanto ricevus la impreson, ke la
plej elstara trajto de la tica loĝantaro
estas senbrida soifo al klereco. Plej
distingis mian lernejon la nombro da
geknaboj, kiuj konatiĝis kun juĝistoj en
ilia profesia funkcio. Nu, la germanan
lingvon mi ja amas, sed tiu amafero
estas privata, ne malkaŝenda al tia
publiko. Certe la problemoj de lingvo-
instruado estas akre akcentataj en tia
lernejo, sed mia posteno tie igis min

ekpesi entute la rolon de mia profesio. Cu ĝi kontribuas al internacia interkomprenigo, al forigo de problemoj kreitaj de lingvaj baroj, Eble . . . sed kial oni instruas precipe nur iujn lingvojn, kies rolo estas versajne malpli grava, ol ĝi estis antaŭ kvindek jaroj? Kaj kiel trakti la problemon, ke ĉiuj instruataj lingvoj havas por eksteruloj tiom da mallogikaĵoj, kaj malfacilaĵoj, ke ofte lernanto rikoltas nur kapdoloron kaj malplivaloran komplekson? Al tiuj profesiaj zorgoj aldoniĝis samtempa politika evoluo—mi supozas, ke la konvencia termino estus "maldekstreniĝo"—malebligis al mi esti kontenta pri la privilegia rolo de la "grandpotencaj" lingvoj, speciale de mia propra idiom.

Probable mia nuna perspektivo iom trompas mian memoron. Povas esti, ke mia intertempa sperto igas la konturojn aperi pli akraj, ol ili efektive estis en 1970. Tamen estas certe, ke eĉ tiam mia menso estis bone preparita por bonvenigi Esperanton.

Do mi petis s-inon X prunti al mi lernolibron kaj ĉiuvespere mi dediĉis eble unu horon al la lingvo. Laŭ modernaj pedagogiaj principoj la malgranda libro (presita, mi kredas, en 1905) estis foje mankohava. Ekzemple, la plej longa ĉapitro detale esploris la kunmetitajn verbformojn kaj insistis, ke distingo inter "we have done", "we have been doing", kaj "we did" estas tre grava afero: alivorte, la verkinto ne povis trarompi la kadron de sia angla-lingva pensmaniero. Malgraŭ tiaj neperfektaĵoj tiuj kvindek paĝoj rivelis al mi, ke Esperanto ja havas la du ecojn, kiuj laŭ mi necesas por lingvo, kiu ligas diverslingvanojn kaj samtempe kontentigas la intelektularon: ĝi devas esti relative facila kaj relative esprimiva. Oni povas imagi eĉ pli facilan lingvon ol Esperanton, aŭ pli nuancitan kun abundaj preskaŭsinonimoj. Sed Zamenhof trovis genian mezvojon, kiu kontentigas la plej diversajn kriteriojn. Kiam mi poste konatiĝis kun Ido, Occidental ks., la superco de Zamenhof ŝajnis al mi okulfrapa, ĉar lia perspektivo estis interpopola, dum liaj rivaloj, kun malpli da sperto esperis proksimigi siajn kreitaĵojn al la okcidenteŭropaj lingvoj, imitante multajn el ties nelogikaĵoj. Mi supozas, ke Zamenhof dum tiuj multaj jaroj, kiam li submetis sian lingvon al la postuloj kaj de la mondliteraturo kaj de la ĉiutaga vivo, klare konsciis pri la "ora mezo".

Alia avantaĝo de Esperanto, kiu tuj ekscitis min, kaj hodiaŭ des pli, ĉar mi

intencas esprimi min bele tre per Esperanto, estas jena: la vortprovizo de niaj nacilingvoj suferas pro trouzado. Ĉu restas en la angla lingvo dek vortoj, kiuj ne almenaŭ parte senvvalorigis pro kliŝa ripetado, rikana dubasenco, aŭ intenca perversiĝo? Mi kunsentas kun tiuj poetoj en diversaj landoj, kies komuna deziro estas "terro bruligenda" . . . ni detruu ĉion, ĉiun vorton ekzistantan, kaj rekonstruu nian lingvan domon per novaj vortoj, kies signifon ni mem determuios . . . Eble tio estas neevitebla en kulturo, kie senĉesa komerca kaj politika reklamado kaj mensogado produktas cinikan mentalitaton. Ankoraŭ la vortoj en Esperanto konservas relativan freŝecon, kio povas esti tre favora al verkado, se oni evitas la malan danĝeron, tiun troan naivecon kaj sentimentalecon ekzempligitan en tia esprimo, kia "la verda koro".

Do mi trabaraktis la antikvan lernolibron kaj volis tuj eksperimenti per tradukado. S-ino X informis min, ke s-ro Y estas sperta "verdstelano"; mi surprizis lin per telefona peto kontroli kelkajn tradukaĵojn. Inter tiuj estis du aŭ tri psalmoj, kiujn s-ro Y "korektis" laŭ ege simpla metodo: li konsultis la esperantlingvan Biblion kaj, kie mia versio iel diverĝis de tiu "korekta" li trastrekis per ruĝa krajono. La ceterajn tekstojn li resendis sen korektaĵoj, ĉar li ne havis "sufiĉe da tempo". Kompreneble estis neĝentile miaflanke trudi miajn privatajn ekzercojn al nekompetentulo. Sed tiutempe mi demandis min, ĉu s-ino X kaj s-ro Y estas tipaj Esperantistoj. Baldaŭ venis respondo . . . kaj la pendolo ŝvingiĝis al la alia ekstremo. Laŭ instigo de s-ino X mi vizitis la Londonan Klubon. Prezidis D-ro Wells, gastparolis P-ro Lapenna, kaj multaj aliaj montris sin alte kapablaj. Plej imponis min iu ekscitigema klubano, kiu eligis vortorenton kun preskaŭ timiga vervo kaj fluco. Poste mi lernis, ke tiu "vervulo" nomiĝas Nikolaj Rytikov. Mia reago al tiu memorinda vespero estis duflanka. Unuflanke estis plezurego sekvi fremdlingvan diskuton post nur kelksemajna lernado. Aliflanke mi iom senespere demandis min, ĉu mi iam regos eĉ ĉi tiun facilan lingvon samkiel tiuj Londonanoj. Modesta mi ne estis, ĉar mi jam ekkomparis min kun la elstaruloj de la monda Esperantistaro!

Du aŭ tri monatojn poste mi devis fari decidon: ĉu pasigi la someran ferion en Irlando, la hejmo de multaj el miaj prapatroj, aŭ ĉu akcepti la afablan inviton

de s-ro Markarian kunveturi al la 1970-a Universala Esperanto-Kongreso en Vieno? Mi ne plu scias, kial mi elektis la duan alternativon, sed en Vieno mi vidis propraokule, ke Esperanto estas vere tuthomara komunikilo, ne nur agrabla hobia aŭ esotera ludilo por sektito da lingvemuloj. Ĉerte mi seniluziĝis pri diversaj aspektoj de la homa-ho-tro-homa movado. Sed la mankoj ne forpelas min, ili instigis min proponi mian modestan helpon. Mi ne plu estis nur juĝanto, kritikanto, aŭ observanto; mi jam fariĝis Esperantisto.

AUSTRALIA KRONIKO

● **TOOWOOMBA:** Post la aferkunsido (9/8), ĉeestantoj distris sin per Esperantoludoj.

La someraj ferio-kursoj ĉe Darling Downs Instituto por Supera Edukado kaj la estonta radio-kurso por lernejoj estis temoj dum pluraj kunvenoj.

Ĉe la Edukada Centro por Plenaĝuloj, du klasoj kunvenas ĉiun ĵaŭdon. La konversacia rondo, kiu ne kunvenis dum tri monatoj pro manko de taŭga loko, denove aktivis en septembro.

Ges. Le Fevre el Launceston feritis en Kvinslando, kaj per aŭtobuso el Brisbane ekskursis al Toowoomba, kie niaj anoj, S-inoj J. Carney, A. Dahl, R. Maltman, J. Lehan kaj F-ino Morgan, bonvenigis ilin ĉe urba kafejo, regalas ilin per kafo kaj poste eskortis ilin al la aŭtobuso. La Esperanto-kurso ĉe Darling Downs Instituto, januare, 1977, kaj la Esperanto-kongreso ĉe Launceston, januare, 1978, estis diskutitaj.

—J. Lehan.

● **PERTH:** Invitite por duonhora prelego pri Esperanto antaŭ grupo de sinjorinoj en Floreat Park, S-ino Vera Payne fakte sukcesis teni dum 1½ horoj la atenton de la aŭskultantoj, kiuj ŝajnis esti pretaj tuj komenci la lernadon. Espreble kelkaj aliĝos al kurso venontan februaron ĉe la Teknika Lernejo de Subiaco.

S-ino Margaret Chaldecott, sekretariino de la E-Societo de Sidnejo, estis nia gasto en aŭgusto. Membroj renkontis ŝin dum suna dimanĉa posttagmezo en "Kings Park" kaj poste ĉe unu el niaj klubkunvenoj. Estis plezuro aŭskulti tiel bonan kaj interesan parolanton.

Esperanto-klaso por infanoj okazas ĉe la Komunuma Centro de Fremantle. La instruisto, Ligano, nun ricevis inviton gvidi klason por plenaĝuloj, kaŭze de ties sukceso kaj pro Esperanto-ekspozicio en la biblioteko de Fremantle.

● **MELBOURNE:** Je 9/8 la klubanoj laŭvice prezentis erojn. Elstaris prelego de Pastro Midgley, kiu priskribis sian hobion, kolektheadon kaj klasifon de informo multtema. S-ro H. Koppel, 16/8, raportis pri "Novajoj el Esperantujo". S-ino Fay Koppel, 23/8, kun helpo de mapoj, parolis pri la multjara serĉo por la fontoj de la Blua kaj Blanka Niloj.

Okaze de la amuzvespero je la 30/8, S-ro Marshall Cohen priskribis aŭtobusan rondveturon tra Kvinslando kaj montris belajn diapozitivojn. Ni bonvenigis inter ni S-inon K. Ernst, kiu lernis Esperanton en Brisbane, sed nun loĝas en Melburno. Unu semajnon poste, S-ino F. Koppel distris la membrojn per legado de interesa letero de D-ro A. Einhovici, kiu detale priskribis sian vojaĝon al Sud-Afriko kaj poste viziton al la Esperantista Kolonio "Bona Espero" en Brazilo.

● **BRISBANE:** Klaso por komencantoj okazas ĉiujauĉe en la klubĉambro en "Martin Chambers". Tie ankaŭ okazas ĉiulunde la kutimaj societaj vesperoj. La kantgrupo regule ekzercadas en la hejmo de Ges-roj H. Butler.

LEILA WOODRUFF

Mortis la 28-an de aŭgusto, en hospitalo, S-ino Leila Woodruff, edzino de Ted Woodruff, U.E.A.-Delegito en Moree, N.S.K.

Sin atakis bronĥito, kiun sekvis pneŭmonio.

Ges-roj Woodruff, kiuj ge-edziĝis antaŭ preskaŭ 39 jaroj, venis al Aŭstralio el Suda Afriko, kie ambaŭ estis aktivaj en la loka E-movado.

Dum la lastaj dek-kelkaj jaroj S-ino Woodruff multe suferis pro artrito, de kiu nur la morto liberigis ŝin. Al Ted Woodruff kaj la familio A.E.A. esprimas sincerajn kondolencojn.

VARBU KAJ VARTU NOVAJN MEMBROJN

Perturba fakto estas, ke la listo da membroj de A.E.A. ĉiujare malgrandiĝas. Alia observo, kiu ĝenas min, estas, ke la mezaĝo de la ceteraj tro rapide kreskas, kaj multaj el la mal-

junuloj perdas entuziasmon kaj nelonge restas aktivaj. (Ne surprize ke pluraj forfalas).

Tre interesa estas la sciigo, ke el la membraro, kiu pagis sian kotizon ĝis nun ĉi-jare, 69 el 222 estas pensuloj Multajn el niaj kompetentaj Esperantistoj la plej bonajn subtenantojn de la Asocio kaj la movado ĝenerale, oni trovas en tiu grupo — ne gajiga penso!

Se ĉiu el ni allogus novan membron dum la jaro, la membraro duobligus, kaj tiu problemo forvelkos! Pensu pri tiu cldiro — nur unu sola nova membro varbota de ĉiu — via, nia celo.

Avertol! Malutilas, se ni gajnos membrojn sen intereso kaj sen entuziasmo. varbu kaj vartu kandidatojn tre, tre zorge. Kies nomo aperos je la kapo de la listo? Bonvolu pripensi tion serioze. — Les Scott, Kasisto

La adverba participo devas ĉiam rilati al la subjekto de la propozicio.

1. Enirante la teatron, li ekvidis sian amikon. (Dum li eniris la teatron, li vidis sian amikon)
2. Trafinte la aŭtobuson, ŝi sidigis kontenta sur la benko (Ĉar ŝi trafis la aŭtobuson, ŝi sidigis kontenta sur la benko).
3. Komenconte la laboron, li ekbruligis sian pipon. (Antaŭ ol li komencis la laboron, li ekbruligis sian pipon).

Ekzemploj de misuzitaj participoj:

1. Sidante en la nekonata ĉambro, stranga sento kaptis lin. (Malprava uzo, ĉar la subjekto de la propozicio estas "sento", sed "sidante" ne rilatas al "sento")
2. Ricevinte la libron, estas nur dece, ke vi legu ĝin. (Malbona stile kaj gramatike, ĉar la vorto "ricevinte" en la participa frazero, ne povas rilati al la subjekto de la unua propozicio, ĉar ĝi ne posedas subjekton, estante senpersona kaj do ne havas subjekton kun kiu rilati. Pli bone estus ŝanĝi la frazon: Ĉar vi ricevis la libron, estas, nur dece, ke vi legu ĝin").

La pozicio de la adverbo.

Kutime estas pli bone stile meti la adverbbon antaŭ la verbo, al kiu ĝi rilatas, sed precipe kiam temas pri la adverboj "ankaŭ" kaj "nur".

1. Kiel ankaŭ Johano donis — As also John (as well as Tom) gave.
2. Kiel Johano ankaŭ donis — As John gave (as well as received).
3. Ĉe la kunveno nur Jakobo ĉeestis — At the meeting only John attended.
4. Ĉe la kunveno Jakobo nur ĉeestis — At the meeting John only attended. (He did not speak, vote, or do anything else).

Raporto de la Ĉefdelegito

Ĉi-jare ni havis naŭ reprezentantojn ĉe la Universala Kongreso en Ateno, kaj mi renkontis ĉiujn krom unu.

Mi ne intencas polemiki pri la Hamburga afero, ĉu Lapenna pravis aŭ ne, sed mi ĝojas raporti, ke post avida serĉo en Ateno mi ne povis trovi ian ajn signon de malamo al nia prezidinto. Aliflanke mi ne povis ne admiri la lertan kaj justan manieron, laŭ kiu nia nuna prezidanto prezidis la komitatkunvenojn. Mi deziris aŭskulti kiel eble plej multajn prelegojn, precipe tiujn de William Auld kaj John Wells, sed trovis, ke mi devis konstante elekti inter prelego kaj komitatkunveno, aŭ inter prelego kaj ekskurso, sed mi tamen forestis de nur unu komitatkunveno, kaj tio estis, kiam mi ĉeestis la ekskurson al Delfo.

En Ateno oni ne vespermanĝas ĝis la sepa kaj duono, kun la rezulto, ke vesperaj aranĝoj komenciĝis iom malfrue. Jes, oni siestas dum la post-taĝmezo, kaj pro tio, ke mi ne sukcesis sufiĉe rapide alktimigi al tiu vivmaniero, mi devas konfesi mian kulpon pri tio, ke mi iom laciĝis dum la vespero, kaj devis rezigni pri kelkaj vesperaj aranĝoj. Jes, mi bone konstatas, ke mi maljuniĝas. Surprizis min, ke lando, kie la movado estas iom malforta, tiel bonege aranĝis kaj organizis kongreson.

Mi aparte ĝuis la postkongreson, kiu ĉijare estis tritaga krozo inter la belaj kaj romantikaj grekaj insuloj.

Post la krozo mi aliĝis al veturo tra Eŭropo, kiun ni komencis per tuttaga krozo en la Saronga Golfo, kie krozantaj ŝipoj estis eĉ pli multnombraj ol en la tritaga krozo en la Eĝia Maro. Ni vizitis ankaŭ la lokojn: Korinto, Miceno, kaj Epidoro, kiuj estis eĉ pli antikvaj ol Delfo. El ĉiuj Eŭropaj landoj, eble Ateno kaj la cetera Grekio, plej atestas pri sia atikeco.

Ni transiris al bela Italio ŝipe de Patraso, kaj tra Igumenitso kaj Korfuo al Brindizo. Apud Napolo ni vizitis

Pompejon, kie la ruinoj estas en preskaŭ perfekta stato pro tio, ke ili estis kaŝataj dum tiel multaj jaroj per la dika tavolo el cindroj. Napolo estis kovrata de iom densa nubo de smogo, (Jen neologismo, ankoraŭ ne en P.I.V.) sed feliĉe ni loĝis en Sorrento, kie la plejmulto de la Napolanoj ŝajne loĝas, ĉar la stacidomo estas tute apud mia hotelĉambro, kaj mi povas atesti, ke naŭvagona trajno alvenis ĉiujn kvin minutojn. Dum nia resto tie ni vizitis ŝipekskurse la belan insulon Kaprio.

Romo ne estas tiel antikva kiel Ateno, sed aliaj aferoj tion rekompencas, precipe la laboro de tiu genulo Mikelanĝelo, kiu ne nur pentris kaj skulptis sed ankaŭ arkitektis. Nenie tio estas pli rimarkbla ol en la preĝejo de Sankta Petro kaj en la Vatikano.

Sed ne ĉiuj trezoroj estas en Romo, ĉar ankoraŭ multaj troviĝas en Florenco, dum la romantika Venecio prezentas aliajn allogaĵojn.

En Aŭstrio ni pasigis la nokton en Insbruko, kie nia hotelo situis sur alta monto kaj rigardas al la urbeĝo mal-supra Spaco ne permesas, ke mi detale priskribu la belojn de Svisio, kie ni pasigis du noktojn en la belega urbeĝo Lucerno, kaj kie min gastigis la loka Esperanto-grupo, kaj kie troviĝis la plej granda horlogobutiko en la tuta mondo. En Germanio ni esploris la famekonatan kastelon ĉe Hajdelburgo kaj ŝipveturis sur tiu trafikplena Rejna Rivero, antaŭ ol eniri Francion.

Survoje al Parizo ni vizitis multajn famajn lokojn, inter kiuj estas Mosel, Thionville, Verdun, kaj Somo, sed mi devas menci tiu Rimzon, kie situas unu el la kvar plej belaj katedraloj en la mondo. Kiel milionoĝi antaŭe mi enamiĝis en Parizo, kiu, dankon al la ordonoj de Napoleono Bonaparto, estas tiel perfekte planita, ke la tuta urbeĝo prezentas unu beleĝan bildon.

Mi devas nun konfesi, ke mi ne restis fidela al Parizo, ĉar nur unu semajnon poste usurpis tiun lokon en mia koro alia belulino. Jes, vi divenis: estis Londono. Eble ĝi ne estas tiel bela kiel Parizo, sed Londono posedas etoson netroveblan alie. La katedralo de Sankta Paŭlo estas unu el tiuj antaŭe menciitaj kvar katedraloj: kvankam mi dediĉis tutan tagon al la Brita Muzeo, mi ankoraŭ ne finrigardis unu fakon, la egiptan. Mi povus paroli pri la Turo de Londono, Vindsor-kastelo, Varwik-kastelo, Hamptonkort-palaco, pri Stratford, kie naskiĝis Shakespeare, kaj mia

ŝipveturo sur la Tamizo, sed mi ne sukcesus komuniki mian amon al Londono, kiu suferis pro rekorda sekeco antaŭ mia alveno, sed kiun mi forlasis en pluvego. Mi, kompreneble, ne povas akcepti laŭdon, ke mia vizito kaŭzis tion, mi dankas Dion, ke Hajdparko, la Parko de Sankta Jakobo, Kensingtona ĝardeno, kaj multaj aliaj Londonaj parkoj nun povas denove verdiĝi. —Ken Linton.

NIA HISTORIO

Nova Serio:

En antaŭaj numeroj ni donis la vivhistorion de kelkaj elstaraj pioniroj inter 1887 kaj 1907. Tiuj estis: John Booth, Tilly Aston, Dr. A. E. Barrington, George Collingridge, William Drummond, George Gordon, Maurice Hyde, Henry Lanyon, D-ro S. McBurney kaj F-ino A. E. Sinnotte.

Sed estis ankaŭ aliaj fidelaj servantoj de la movado, kiujn ni nepre ne devas forgesi. Ĉi tiu serio rakontos al vi pri ilia laboro.

No. 1 kaj 2 Hermann RITZ (1858-1916) kaj D. G. REINITS

Ni prezentu kune tiujn 2 pionirojn, ĉar ili estis la plej fruaj Esperantistoj en Aŭstralio. Ili aliĝis al la Monda Ligo de Esperantistoj en 1889, en la sama jaro en kiu D-ro Zamenhof fondis ĝin. Ambaŭ havis germanajn nomojn, ambaŭ loĝis en Mt. Victoria, proksimume 100 mejlojn okcidente de Sidnejo kaj ambaŭ aliĝis al la Ligo je la sama tempo, kiel montras iliaj membro-numeroj 1397 kaj 1394, respektive.

Ĉar Ritz devenis el la germanlingva regiono de Svislando, ni povas same supozi pri Reinits. Eble ili estis parencoj, certe amikoj aŭ kunlaborantoj.

Ni ankoraŭ ne malkovris pli pri Reinits ol ke li abonis la Aŭstralian Esperanton "La Suda Kruco", kiam S-ro Reg. Banham unue redaktis ĝin en 1929. Tial li vivis pli longe ol Hermann Ritz, kiu mortis en Hobarto en 1916.

Estis "The Australian Esperantist" de D-ro Barrington, kiu donis al ni la unuan informon pri la vivo de Hermann Ritz. En la novembra eldono (1908) de tiu gazeto ni eltrovis mallongan komenton, ke Hermann Ritz estas docento ĉe la Universitato de Hobarto pri modernaj lingvoj, sekve de tiu aludo ni povis eltrovi la jenajn informojn:

Hermann Ritz naskiĝis en St. Gallen, Svislando, en 1858, elmigris al Aŭstralio en 1876, je aĝo de 18, edziĝis en 1879;

abiturientiĝis por la Melburna Universitato en 1881 kaj komencis universitan kurson en 1884. Li bakalaŭriĝis ('B.A.') en 1887 kaj magistriĝis ('M.A.') en 1899.

Li estis docento pri modernaj lingvoj ĉe la Universitato de Tasmanio, 1901-1916, ĝis sia morto. Laŭ nekrologo en "Hobart Mercury", 29/3/1916, li mortis pro koratako, 28/3/1916, rezulte de rapido laŭ monteta aliro al la Universitato, kie li devis prezenti prelegon. Lin postvivis vidvino, S-ino Bertha K. Ritz, sed neniu infano. S-ino Ritz donacis al la universitata biblioteko kolekton de liaj verkoj, monografioj, artikoloj, k.t.p.

Li vivis ĝis la sama aĝo de D-ro Zamenhof (58), kiu naskiĝis unu jaron post Ritz kaj mortis unu jaron post li.

—I. T. Maddern.

NOVAĴOJ EL JAPANUJO

(De nia japana korespondanto
Bun'ichi Iizaki)

En mia unua artikolo mi raportis pri diversaj regionaj E-kongresoj en Japanujo. Hodiaŭ mi intencas raportii pri aliaj okazintaĵoj en nia movado.

Plej interesa por aŭstralianoj sendube estas ekspozicio honore al aŭstralia E-istino. Antaŭ preskaŭ 3 jaroj F-ino Edith Gibson el Launceston studis en la japana urbo Ikeda, Honore al ŝi okazis inter la 6-a kaj 12-a de majo 1976 ekspozicio en la centra halo de la urbdomo de Ikeda. "Kiel vi fartas F-ino Edith Gibson, post mil tagoj de via foriro", estis la devizo de la ekspozicio, kies enhavo estis sufiĉe bona kun fotoj kaj diversaj sendaĵoj. Detalaj klarigoj estis en la japana kaj Esperanto-lingvoj. Multaj urbanoj vizitis la ekspozicion kaj la gravaj tag-jurnaloj "Asahi", "Jomiuri" kaj "Sankei" detale raportis pri ĝi. "Rondo Harmonia" estas asocio de studentaj kaj junularaj grupoj en Japanujo. La kvara printempa universitato de tiu organizo okazis en la junulara nacia domo de Okajama (6-8-a de marto). La partoprenantoj loĝis, studis kaj debatis kune. La ĉefa gasto estis S-ro Manfred Sona el Germanujo, kiu prelegis por la 90 partoprenantoj.

S-ro E. J. Woessink, estrarano pri financoj de U.E.A., vizitis Japanujon kun sia edzino Akiko Nagata kaj ili restadis dum 46 tagoj en nia lando. Ili vizitis Japanujon de la nordo ĝis la sudo. Unue ili salutis la gepatrojn de S-ino Woessink en Sapporo, ĉefurbo de Hokkaido, poste vizitis Nagaoja, Kobe,

Osaka, Kioto, Kumamoto Nagasaki, Fukuoka kaj aliajn urbojn, ĉie bonvenigitaj de gasamideanoj. La 12-an de junio ili ekflugis de Tokio al Koreujo kaj poste hejmen al Nederlando.

NOVAĴOJ EL NOV-ZELANDO

La 42-a Kongreso okazos en Auckland de la 4-a ĝis 8-a de januaro 1977. Ĝi okazos en Gralton Hall, kie ĉiuj kongresanoj loĝos kaj manĝos. Eksterlandaj gastoj NE pagas kotizon. Ĝis nun jam aliĝis ses aŭstralianoj. S-ro R. Prebble, Parliamentano, malfermos la kongreson. Petu pluajn detalojn de S-ino A. G. Wood, 24 Stewart Rd., Mt. Albert, Auckland 3.

La prezidanto de la E-Klubo de Wellington, "Kviz-Reĝo" Ralph Dearnley, rompis kruron frue en aŭgusto kaj devis eniri hospitalon. Nova grupo, la "Esperanto Luncheon Club" kunvenas ĉiun jaŭdon tagmeze en loka restoracio.

La Esperanto-Societo de Christchurch, bonvenigis je 31/8 S-ron Jack Hawks el Perth. S-ano J. Hawks revenis de mondvojaĝo kaj dum promeno tra Christchurch ekvidis en fenestro de granda butikio informon pri la kunveno de la loka E-Societo. S-ro Hawks rakontis pri spertoj dum sia mondvojaĝo kaj gratulis la societon pro la regulo paroli nur en Esperanto dum la grup-vespero.

En Auckland okazis, 11-an de septembro, la ĉiujara Regiona Renkontiĝo. La renkontiĝo okazis en la societa kunvenejo kaj konsistis el diskutoj, kantado kaj paroladoj. Je la 5-a ptm ĉiuj iris al restoracio kaj daŭrigas la diskutadon. Vespere, en la hejmo de S-ino Joan Siddall, okazis lumbildparolado de S-ino Rita Aagaard, kiu parolis pri sia mondvojaĝo. La renkontiĝon oni daŭrigis dimanĉe, 12/9, en la domo de Ges-roj F. Wood. Entute tre sukcesplena renkontiĝo, pro la malavara kunlaboro de ĉiu ĉestanto.

Literumi

Kvankam mi estis enmigrinto el nebrita lando, tamen ofte okazis, ke aŭstraliaj kolegoj en mia oficejo petis mian konsilon pri literumado de kelkaj vortoj. Fine mi demandis ian tian kolonon: "Kial vi ne aĉetas vortaron?" "Kion mi povas fari per vortaro," estis la tuja respondo, "se mi ne scias kiel literumi la vortojn, mi ne povas trovi ilin; kaj se mi povas literumi ilin, mi ne bezonas vortaron."

P. E. Scherwin.

BURĜONOJ

de Norma Davis.

Belegas ja burĝonoj. Mi ekvidas
Ke verde, puŝe ili nun sin gvidas
Laŭ branĉo ĉe fenestro. Pala jado
Tenere ĉiun tegas. Plenkaskado
Debuto baldaŭ kiam kremaj floroj
Parados laŭ la sojlo, perltrezoroj.
Kuraĝas ja burĝonoj. Jen ulekso
Forŝpitas froston per brulora tekso.
Falante dise, jen berikesteto
La belon montras de la violeto.
Antaŭ okuloj miaj, tra nebulo
Eksaltas en brilflaman kalendulo,
Ne timigite de ventfaronoj.
L'animo humiligas pro burĝonoj.
Tradukita de Audrey Bruton.

ZAMENHOF—FESTOJ

PERTH: La Festo okazos ĉe Harper Hall, Hay Street East, merkredon, la 15-an de decembro.

MELBOURNE: La Melburna E-Societo kaj la grupoj de Malvern kaj Oakleigh kune festas je sabato, 11-a de decembro en la halo de la Skoltinoj en Russell Street. Membroj de la E-Societo de Morwell ankaŭ partoprenos la feston kaj ni esperas ke S-ino M. Wybenga prezentos filmon pri la Universala Kongreso, kiun ŝi partoprenis en Ateno.

SYDNEY: La festo okazos en la Esperanto-Domo en Redfern (143 Lawson St.), sabate, 11-a de dec. je la 8-a p.t.m.

BRISBANE: 11-an de decembro en St. Albans Hall, Wilston.

ESPERANTO COURSES — 1977 VACATION SCHOOL TOOWOOMBA

Elementary, Intermediate and Advanced Classes. Enquiries to: Mr. W. Nicol, P.O. Box 100, Toowoomba, 4350. Write now and arrange your accommodation.

Mi ĵus legis la bonegan ĉefartikolon, kiu aperis en la jul-aŭg- numero de "A.E.", kaj tuj mia memoro revenis al la ĵus ĉeestita Universala Kongreso en Ateno, kie unu homo alparolis 1200 personojn reprezentantajn 43 diversajn lingvoin absolute sen interpretistoj.

Se la tuta personaro de Unuiĝintaj Nacioj povus entrepreni unu solan unu-

jaran kurson en la internacia lingvo, ni povus doni al la Monda Saneca Organizo tiun monon, por kiu ĝi nun bedaŭrinde tiel vane apelas.

Povus esti, ke post plua cent aŭ pli da jaroj la mondo pli saĝe agos, kaj mi supozas, ke la mondo tiam diros: "Kial ni ne pensis pri tiu ideo antaŭ centoj da jaroj" tute ne konsciante, ke multaj personoj ne nur pensis pri la ideo, sed laŭte pledis al la mondo sekvi tiun konsilon. La mondo tute ne aŭdas tiun pledon, simple ĉar ĝi ne aŭskultas.

—K. Linton.

KROKODILI: Mi legis en la junia "A.E." klarigon pri la esprimo "Ne krokodilu", verkitan de S-ro K. G. Linton. Mi legis kaj akceptis tre malsaman klarigon en libro nomita "Pardonon", verkita de Ueyama Masao, presita en Kioto 1970.

Eksterlandano kiu planis vojaĝi al Japanio volis memori kelkajn japanajn vortojn por simpla saluto "konnnitiwa" (bonan tagon), "ohayo" (bonan matenon), "arigato" (dankon) k.t.p. Li trovis ke la du vortoj la japana "arigato" kaj la esperanta "aligatoro" estas ĝemele similaj. Mallonge li konfuzis aligatoron kaj krokodilon. Kiam li salutis "krokodilo" li atendis ke japanoj mirigite ekkrios "Ha, ĉu vi povas paroli ankaŭ en la japana lingvo?"

Sed li trovis nur gapantajn okulojn. Kial, li ne povis kompreni.

Kial tia besto nun aperis, ankaŭ japanoj ne povis kompreni. Ili tro diskretaj ne aŭdacis demandi lin: "Kion signifas krokodilo en tia okazo?"

Tiel, la nova idiotismo gajnis sian lokon en la Esperanto-vortaro!

—Gwenda Sutton, Upper Hutt, N.Z.

DATE TO REMEMBER: Of course you know that December is the "Zamenhofa Festo" month, but did you also know that December 17th, 1878 was when the first group of people conversed in Zamenhof's "Lingwe Uniwersala"—the forerunner of Esperanto?

EX ARCHIVES: The first Esperanto publication appeared in Russian in 1887 as: "Dr. Esperanto — Mejdunarodnyi Jazyk. Predislovie i polnij učebnik". Translation: "Dr. Hopeful — An International Language. Introduction and Complete Textbook". It was 40 pages long.

SOCIETY FOR THE BLIND: Harold Radar of the Austrian League of Blind Esperantists reports that the League was founded 14 years ago as a sub-group of the national Esperanto society.

The League has the task of spreading Esperanto among the sightless of Austria — teaching the international language directly as well as utilising tape-recordings and braille texts.

A taped magazine, "Heroldo de Austrio" is distributed to League members and gets an international flavour by using excerpts from the Swiss Esperanto sound magazine "Amika Voĉo" and the Esperanto service of Radio Vienna.

CONGRESS STATISTICS: Summer time in Europe is always a busy time for Esperantists who have a wide choice of congresses to join. A few figures from some of these were—

- ★ 301 worker Esperantists from 21 countries met in Gothenburg, Sweden last July for the 49th Congress of SAT, the non-national international association.
- ★ The 61st Universal Congress finished a week later in Athens, Greece, with 1,100 Esperantists taking part.
- ★ 104 blind Esperantists from 16 countries took part in the 44th International Congress of Blind Esperantists in Stubenberg, Austria.
- ★ KELI's 28th International Congress had 74 participants from ten countries including a couple from Madagascar.

BROADCASTS: More statistics . . . official UEA figures show that 31 radio stations in ten countries transmitted 2,432 programmes in Esperanto last year, occupying 985 hours. Programmes about Esperanto were not included.

ESPERANTO STARS: In Chile, South America, there are five languages normally spoken at the so-called "Southern European Observatory". Last January—according to a belated report—this jumped to six when two astronomer-Esperantists, Dr. A. Heck of Belgium and Dr. H. Maitzen of Austria found themselves on duty there.

AARHUS: The Esperanto Centre of Aarhus, Denmark is now running classes in the international language from a shop in Søndre Alle.

SELF STARTER: Tarec Mawsily of Damascus saw an article about Esperanto in the well-known Encyclopaedia Britannica (check it out for yourself at the local library) and taught himself from the facts given. He then rustled up thirteen friends to found the Arab Syrian Esperanto Association last January. By July he was writing to the Esperanto Centre in Nurnberg, West Germany seeking help with textbooks and pen-friends. His address: 7 Mawsily & Dalaty Bldg., St. Al. Mal'ab, Mazra'at Damascus, S.A.R.

ROSY: The Dutch horticulturists "Willense" have named one of their roses "Esperanto". Perhaps it is related to the famous "Peace" rose — rosarians are invited to put the record straight—ND.

TRICORN: Nideggen Village has been chosen as the site for this year's Threeland Esperanto Get-together. The Get-together will be held on October 9th and 10th. Nideggen Village is situated close to the borders of Holland, Belgium and West Germany. Franz Jodozi of Hurtgenwald is the organiser.

SPANISH KKK: Not to worry! KKK is the Kataluna Kunordiga Komitato of the Spanish Esperanto Federation. Petro Nuez is the President.

KOREA: Following its re-activation in Seoul last year, the Korean Esperanto Association was admitted to affiliate membership with the Universal Esperanto Association at the recent world congress in Greece. East Germany's Central Esperanto "Working Circle" was accorded similar status.

TOE TAPPER: The Esperanto Section of Italy's Radio Roma are offering — at cost — a cassette featuring Esperanto versions of European favourites. We haven't heard it yet, but it had a good review. The cost is US\$3 or its equivalent plus post and packing.

THANKS: Credits for this issue to UEA, IEMW, and Pilo Press.